

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

**ІСТОРИОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
В УКРАЇНІ**

Випуск 18

КИЇВ – 2008

УДК 930.1 (477)
ББК 63.2 (4Укр)

Затверджено до друку Вченою радою Інституту історії України НАН України, протокол № 10 від 20 грудня 2007 р.

Історіографічні дослідження в Україні / Голова редколегії В.А.Смолій; відп. ред. О.А.Удод. – К.: НАН України. Ін-т історії України, 2008. – Вип.18. – 488 с.

Висвітлюються актуальні питання української історіографії, зокрема з теорії й історії історичної науки, біоісторіографії, проблемної історіографії та ін. Розглядаються наукова спадщина та історичні погляди відомих учених, у т.ч. М.Бережкова, В.Голобуцького, М.Грушевського, Я.Дашикевича, М.Костомарова, О.Лазаревського, І.Линниченка, О.Оглоблина, О.Шахматова та ін.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, усіх, хто цікавиться українською історіографією.

Редакційна колегія: д.і.н., академік НАН України В.А.Смолій (голова), д.і.н. О.А.Удод (відп. редактор), к.і.н. Д.С.Вирський, д.і.н. І.Н.Войцехівська, член-кореспондент НАН України, д.і.н. В.М.Даниленко, д.і.н. М.Ф.Дмитрієнко, д.і.н. Я.С.Калакура, д.і.н. В.Ф.Колесник, д.і.н. І.І.Колесник, д.і.н. В.В.Кравченко, д.і.н. С.В.Кульчицький, д.і.н. В.В.Масненко, д.і.н. Ю.А.Пінчук, член-кореспондент НАН України, д.і.н. О.П.Реєнт, к.і.н. О.В.Ясь (відп.секретар).

Рецензенти: І.В.Верба, доктор історичних наук, професор,
Л.А.Дубровіна, доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
С.А.Леп'явко, доктор історичних наук, професор.

Переклад та редакція анотацій англійською мовою к.і.н. В.С.Горака.

Автори вміщених статей та матеріалів висловлюють свою власну думку, що не обов'язково збігається з поглядами членів редколегії, і несуть відповідальність за достовірність наведених фактів та відомостей.

У разі передруку узгодження з редколегією обов'язкове.

Видання внесено Вищою Атестаційною Комісією України до переліку фахових видань України з історичної науки (постанова президії ВАК України від 09.06.1999 р. № 1-05/7).

© Інститут історії України НАН України
© Автори

Свідоцтво про держреєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ, № 6931 від 04.02.2003

ЗМІСТ

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ

ОКСАНА КОВАЛЬЧУК. «Запорозька старовина» як матеріал для вивчення історіографічних та джерелознавчих уявлень епохи	6
ОЛЕНА БОГДАШИНА. Проблема цивілізації в історичній науці в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.)	13
ОЛЕКСАНДРА КУНОВСЬКА. Quo vadis «історіє повсякдення»?	21

ІСТОРІЯ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ

ІВАН КУЦІЙ. Українофільська течія галицької історіографії XIX ст.: концептуалізація історично-цивілізаційної ідентичності	32
СЕРГІЙ МІЩУК. Археографічно-бібліографічна школа В. М. Перетца в Україні (1907–1914)	47
ВІТАЛІЙ ЯРЕМЧУК. Образи історії української історіографії в історичній науці України середини 1950-их – початку 1970-их років	59

БІОІСТОРІОГРАФІЯ

ОЛЕКСАНДР УДОД. Дидактика історії як предмет наукових зацікавлень М.І.Костомарова	100
НЕЛЯ ГЕРАСИМЕНКО. З епістолярної спадщини О. М. Лазаревського: листи Г. Л. Берло	109
ЛЮДМИЛА ШИПКО. Внесок Михайла Бережкова в розвиток історіографічної науки України та Росії	126
ОЛЕКСАНДР МУЗИЧКО. Історіографічні студії професора І. А. Линниченка (1857–1926)	137
ІННА СТАРОВОЙТЕНКО. Євген Чикаленко та його спадщина в українській історіографії	151
НАТАЛІЯ ЮСОВА. Олексій Шахматов як фундатор концепції давньоруської народності	164
ВІТАЛІЙ ТЕЛЬВАК. Діяльність Михайла Грушевського еміграційної доби в дискусіях першої половини 20-х років	181
ОКСАНА ЮРЧУК. Українсько-польські взаємини міжвоєнного періоду в оцінці Яна Станіслава Лося	204
ОЛЕКСІЙ ЯСЬ. Історичні погляди Олександра Оглоблина: радянська доба (1919–1941)	214
СВЯТОСЛАВ ЮСОВ. Кубанський період у житті В. О. Голобуцького	253
ІГОР ГИРИЧ. Ярослав Дашкевич – історіограф новітньої України. Спроба есею	280

ПРОБЛЕМНА ІСТОРІОГРАФІЯ

ВОЛОДИМИР МАСЛАК. Образ Національно-визвольної війни українського народу в російській науково-популярній літературі	314
---	-----

ОЛЕКСАНДР ПИЛИПЕНКО. Наукова література з історії торговельно-економічної діяльності греків в Україні у XVII – на початку XX ст.	326
ВАДИМ АДАДУРОВ. Проект військової диверсії в українських землях Російської імперії у політиці уряду Франції під час війни 1806–1807 рр.	333
НАТАЛІЯ СОКОЛОВА. Медальні праці з російської та української історії студентів університету Св. Володимира (1834–1917 рр.)	352
ОКСАНА РУДА. Генеза польсько-українських стосунків у працях польських істориків Львова (1890–1914)	367
ЛЮБОВ ЖВАНКО. Біженство Першої світової війни: історіографія проблеми чи проблеми історіографії?	380
ЮРІЙ СВЯТЕЦЬ. Дискурс чи рефлексія? Аграрні аспекти нової економічної політики у публіцистичних та наукових творах 1920-х років	393
АНАТОЛІЙ ПАРФІНЕНКО. Розуміння суспільно-політичної ролі української вищої школи в радянській публіцистиці 1920-х – початку 1930-х років	415
ВАСИЛИЙ ТОКАРЕВ. Возвращение на пьедестал: исторический комментарий к фильму «Богдан Хмельницкий» (1941)	427
ІВАН МИЩАК. Сучасна українська та польська історіографії про волинську трагедію 1943 року	456

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ІСТОРІОГРАФІЯ

ОЛЕНА БУТАКОВА. Діяльність Бессарабської губернської вченої архівної комісії у світлі її «Трудов»	466
Про авторів	473
Анотації – Annotations	475
Пам'ятка автору	486